

Tórshavn, tann 16. oktober 2014
J.Nr.: LUM-11- 14/00051-15
(at tilskila í svári)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um noktað innlit í skjal í gerðarrættarmáli móti ES

Við teldubrævi, dagfest 9. juli 2014, hevur A sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Undirritaða vil hervið kæra avgerðina hjá Løgmansskrivstovuni um ikki at veita innlit í niðanfyrirstandandi mál.”

Málgongd

Tann 9. juli 2014 bað A, Løgmansskrivstovuna um innlit í notatið frá 31.10.2013, ið var skjal nr. 71 í journalyvirlitinum "WTO gerðarrættarmál móti ES".

Við skrivi sama dag fær A soljóðandi svar frá Løgmansskrivstovuni:

“Víst verður til niðanfyrirstandandi t-post tín.

Skjalið, ið víst verður til, er gjørt til egna nýtslu hjá Uttanríkistænastuni í Løgmansskrivstovuni.

Samsvarandi § 7(1) í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina, sum broytt við løgtingslóg nr. 76 frá 8. mai 2001, fevnir rætturin til skjalainnlit ikki um innanhýsis arbeiðsskjøl.

Vísandi til omanfyrinevnda verður hervið boðað frá, at til ber tíverri ikki at lata skjalainnlit í nevnda innanhýsis arbeiðsskjøl nr. 71 í journal yvirlitinum “WTO gerðarrættar mál móti ES”.

Tú ert vælkomin at venda aftur við einhvørjum spurningi ella viðmerking.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørði av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 10. juli 2014, varð klagan send løgmansskrivstovuni til ummælis. Løgmansskrivstovan varð í hesum sambandi biðin um at greiða umboðsmanninum nærri frá viðgerðini av innlitsáheitanini, herundir um løgmansskrivstovan hevði viðgjørt innlitsáheitanina í mun til § 11, stk. 1 í innlitslógini, og um Løgmansskrivstovan hevði umhugað at lata meirinnlit, jbr. § 4, stk. 1, 1. pkt. í innlitslógini. Samstundis varð Løgmansskrivstovan biðin um at lata umboðsmanninum til láns øll skjøl viðvíkjandi málinum umframt skjalayvirlit.

Tann 27. august 2014 sendi umboðsmaðurin løgmannsskrivstovuni eina áminning og áheitan um at lata mær umbidnu frágreiðingina og skjølini beinanvegin.

Við skrivi, dagfest 2. september 2014, játtaði umboðsmaðurin, at freistin varð longd til 5. september 2014.

Tann 2. september 2014 sendi løgmannsskrivstovan umboðsmanninum soljóðandi frágreiðing:

“Víst verður til skriv tygara hin 14. juli 2014 og hin 28. august 2014. Harumframt verður eisini víst til telefonsamrøðuna millum B og undirritaða týsdagin hin 2. september, í sambandi við fyrispurning um at fáa útsett freistina at svara omanfyrinevndu brøv tygara til fríggjadagin 5. september 2014.

Hin 9. juli 2014 móttók Løgmannsskrivstovan ein fyrispurning frá A við umbøn um innlit í skjal 71 í journal máli “WTO gerðarrættar mál móti ES”.

Hendan umbøn varð viðgjørd mestsum beinanvegin. Avgjørt var at nokta innliti vísandi til innlitslógina § 7 nr. 1. Samstundis var kannað, hvørt nakað stóð í notatinum, sum kom undir § 8, og sum innlit skuldi veitast í, men hildið var, at so var ikki. Samstundis var staðfest, at sjálvt um hendan meting um § 8 hevði verið skeiv, so var innihaldið av slíkum slagi, at áhugamál Føroya mótvegis Danmark kravdi undantak frá innliti eftir § 13 stk. 1 nr. 2.

Samsvarandi innlitslógini § 4 stk. 1 2. pkt. kann ein myndugleiki geva loyvi til skjalainnlit í størri mun, um ikki annað fylgir av reglum um tagnarskyldu v.m, sokallað meirinnlit. Formliga er ongantíð søkt um meirinnlit, og er slíkt mál tí ikki viðgjørt. Leggjast skal afturat, at á hesum øki er avgerandi munur millum rættarstøðuna í føroysku og dansku innlitslógini. Í teirri føroysku lógini er ikki krav um, at myndugleikin sjálvkravdur skal taka upp meirinnlitsmál. Hinvegin hevði meirinnlit í øllum umstøðum ikki verið ráðiligt at givið, serliga við atlit til viðurskiftini millum Føroyar og Danmark.”

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um avgerðina hjá løgmannsskrivstovuni at nokta innlit í eitt ítøkiligt skjal í málinum viðvíkjandi WTO gerðarrættarmáli móti ES.

Løgmannsskrivstovan sigur í svari sínum til mín, at avgerð er tikin sambært § 7, nr. 1 í innlitslógini og at mett hevur verið, at innihaldið hevur verið av slíkum slagi, at áhugamál Føroya mótvegis Danmark kravdi undantak frá innliti eftir § 13, stk. 1 nr. 2.

§ 13, stk. 1. nr. 2 í innlitslógini er soljóðandi:

“§ 13. Rætturin til skjalainnlit kann avmarkast í tann mun, tað er neyðugt til verju av munandi umhugsni viðvíkjandi

.....

2) uttanríkispolitiskum ella uttanríkisfíggarligum áhugamálum, herundir viðurskiftini við aðrar tjóðir ella millumtjóða stovnar”

Um tulkningina av hesi áseting stendur m.a. soleiðis í ”Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter”, 3. útgáva, bls. 240:

”Bestemmelsen er ikke anvendelig med hensyn til dokumenter, der udarbejdes til brug for møder mellem repræsentanter for den danske regering og repræsentanter for *hjemmestyremyndighederne* på Færøerne og i Grønland, jf. *FOB 1996, side 221*. Indeholder sådanne dokumenter oplysninger vedrørende den politiske beslutningsproces, vil der efter omstændighederne være mulighed for at undtage oplysningerne efter bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 6.”

Talan er her um eitt notat frá telefonsamrøðum millum Uttanríkismálaráðið og Løgmannsskrivstovuna. Eg meti ikki, at § 13, stk. 1 nr. 2, kann nýtast sum grundgeving fyri at nokta innlit, tí talan er um eitt skjal, sum endurgevur eitt samskifti millum myndugleikar innan fyri ríkisfelagsskapin. Harafturímóti kann eg taka undir við grundgevingini um, at talan er um eitt innanhýsis skjal, sum er fevnt av § 7, nr. 1 í innlitslógini.

§ 7, nr. 1 í innlitslógini er soljóðandi:

“§ 7. Rætturin til skjalainnlit fevnir ikki um innanhýsis arbeiðsskjøl. Innanhýsis arbeiðsskjøl eru

1) Skjøl, sum verða gjørd av einum myndugleika til egna nýtslu,”

Tá ið eitt skjal er fevnt av § 7 í innlitslógini, skulu myndugleikarnir meta um, hvørt skjølina kortini eru fevnd av innliti sambært reglunum í § 8 í lógini, ella um tey innihalda upplýsingar um veruligu umstøður av stórum týdningi fyri málið, jbr. § 11, stk. 1.

Hesar greinir eru soljóðandi:

“§ 8. Rætturin til skjalainnlit fevnir hóast ásetingina í § 7 um innanhýsis arbeiðsskjøl, ið eru til skjals í endaligum líki, tá

- 1) skjølina bert endurgeva innihaldið av endaligu stødutakan myndugleikans viðvíkjandi avgerðini í einum máli,
- 2) skjølina bert innihalda eina endurgeving av upplýsingum, sum myndugleikin hevur havt skyldu til at skriva upp sambært ásetingini í § 6,
- 3) skjølina eru sjálvstøðug skjøl, ið eru gjørd av einum myndugleika fyri at fáa til vega prógvandi ella annan samsvarandi greidleika viðvíkjandi teim veruligu umstøðunum í einum máli, ella
- 4) skjølina innihalda almenn stevnumið fyri viðgerðini av ávísnum málssløgum.

...

§ 11. Upplýsingar í skjølum, ið eru umfatað av § 7 og § 10, nr. 1-4, um veruligar umstøður, sum eru av stórum týdningi fyri málið, skulu hóast hesar ásetingar latast í samsvari við vanligu reglur lógarinnar.

...”

Eg eri samd við Løgmannsskrivstovuni í, at skjalið er eitt innanhýsis skjal fevnt av § 7, nr. 1 í innlitslógini. Løgmannsskrivstovan hevur tó ikki mett um, hvørt skjalið kortini er fevnt av rættinum til innlit sambært § 8, ella um tað inniheldur upplýsingar, ið innlit eigur at verða givið í sambært § 11 í innlitslógini. Hetta meti eg ikki vera nøktandi.

Í svari sínum til mín vísir Løgmannsskrivstovan harumframt á, at formliga er ongantíð søkt um meirinnlit, og er slíkt mál tí ikki viðgjørt. Lagt verður afturat, at á hesum øki er avgerandi munur millum rættarstøðuna í føroysku og donsku innlitslógini. Í teirri føroysku lógini er ikki krav um, at myndugleikin sjálvkravdur skal taka upp meirinnlitsmál.

Til hetta sjónarmið er at siga, at hóast Danmark hevur fingið eina nýggja innlitslóg, er rættarstøðan viðvíkjandi meirinnliti í innanhýsis skjøl óbroytt.

Tann føroyska innlitslógin hevur ta gomlu donsku lógina sum fyrimynd, og er hesum viðvíkjandi einsljóðandi tí gomlu donsku lógini. Sambært § 4, stk. 1, 2. pkt. kann ein myndugleiki geva loyvi til skjalainnlit í størri mun, um ikki annað fylgir av reglum um tagnarskyldu v.m. Hetta merkir, at hóast skjøl og upplýsingar sambært innlitslógini eru undantikin frá rættinum til innlit, so kann myndugleikin gera av at veita innlit í hesi skjøl.

Í sambandi við gerð av lógini um alment innlit sigur “Offentlighedsudvalget” í sínum álit 857/1978, endurgivið í ”Offentlighedsloven med kommentar af John Vogter”, 3. útgáva, bls. 121, m.a. soleiðis:

“ Udvalget har herudover peget på, at en forvaltningmyndighed i forbindelse med behandling af en sag om aktindsigt ikke alene bør overveje, om begæringen kan afslås. *Myndigheden bør også overveje, om der noget til hinder for, at der meddeles aktindsigt, selv om myndigheden ikke er forpligtet hertil.* Jf. Betænkningen, side 70.”

Av tí, at talan er um eitt skjal í WTO málinum, sum hevði stóran almennan áhuga, tá søkt varð um innlit, haldi eg, at Løgmannsskrivstovan beinanvegin átti at havt umhugsað, hvørt innlit skuldi verið givið í skjalið í sínari heild sambært regluni um meirinnlit í § 4, stk. 1, 2. pkt., í tann mun, at onnur lóglig atlit ikki forðaðu fyri hesum.

Eg fari tí at mæla Løgmannsskrivstovuni til at taka málið upp aftur til viðgerðar og at lata meg frætta, hvørja niðurstøðu hon kemur til í hesum sambandi.

Burtursæð frá givnu viðmerking geri eg ikki meira við hetta málið.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður